

Esko Aho pitää tietotekniikkaa hallinnon tehostamisen ensisijaisena välineenä. Pääministeri itse käyttää mikroa päivittäin käsitellessään tekstiä. Neljästä mikrostaan Aho suosii useimmiten matkamallia.

Sähköpostilla viestejä kansalta

Kansanedustajana Aho sai useita kertoja viestejä kansalaisilta sähköpostin välityksellä. Lähettäjät olivat silloin tuttuja, mutta periaatteessa kuka tahansa kansalainen voisi nytkin lähettää pääministeri Aholle sähköpostiviestin aivan kuten tavallisen kirjeen. Näin ei vielä ole tapahtunut, vaikka pääministeri suhtautuukin suopeasti ajatukseen.

Aho näkee sähköpostin välineenä, jolla kansalaiset voisivat varsin kätevästi ottaa suoraan yhteyttä päättäjään.

”Ne paperikirjeet, joita tänne saapuu, on pakko laittaa melko nopeassa tahdissa eteenpäin. Sähköisessä muodossa kirjeet voisivat olla tietokoneen muistissa, mistä ne saisi tarvittaessa esiin”, hän tuumii.

Pääministerillä neljä mikroa

Ahon neljästä mikrosta yksi on työhuoneessa, yksi virka-asunnossa Kesärannassa, yksi kotona Kanuksessa ja yksi mukana virka-autossa. Ne ovat erityisen ahkerassa tekstinkäsittelykäytössä.

”Käsittelem tekstiä päivittäin, ja olen ilmeisesti yksi ahkerimmista puheiden kirjoittajista hallituksessa”, Aho sanoo. Mikrollaan Aho myös viimeistelee avustajiensa pääministerille laatimat puheet. Yleensä käytössä ovat Kesärannan kone sekä matkamikro, johon Aho turvautuu kaikkein useimmin.

Aholle tietotekniikan hyödyntäminen työssä on tuttu asia vuosien takaa.

”Tulin eduskuntaan vuonna 1983, jolloin kansanedustajien tai eduskuntaryhmien käytössä ei ollut yhtään mikroa. Muodostimme ryhmän, joka alkoi perehtyä tietokoneiden hankkimiseen. Ryhmässä olivat minun lisäksi muun muassa **Martti Tiuri** ja **Reino Paasilinna**. Saimme Valtion tietokonekeskukselta tietokoneita kokeiltavaksi, ja siitä alkaen olen käyttänyt tietokonetta viikottain”, hän kertoo.

Samaisen työryhmän aloitetta lähti sitten koko eduskunnan tietojärjestelmän kehittämisen liikkeelle.

Tietojärjestelmillä tehoa ja mukavuutta

Pääministeri Ahon mielestä tietokonejärjestelmien hyväksikäyttö tuo valtionhallinnon päätöksentekoon lisää joustavuutta ja nopeutta.

”Asioiden käsittelyä voidaan huomattavasti yksinkertaistaa tietojärjestelmiä kehittämällä”, hän sanoo.

Valtioneuvoston verkkoon, jossa myös Vaspo toimii, onkin tekeillä esittelyjärjestelmä. Siinä asiat valmistellaan ainakin periaatteessa ilman papereita. Ahon mielestä asioiden käsittely tulee tietotekniikan ansiosta aiempaa mukavammaksi ja järjestelmällisemmäksi, kun joka puolella olevat paperipinot siirtyvät elektroniseen muotoon.

”Paperista ei ehkä koskaan voida luopua kokonaan, olisi esimerkiksi vaikea kuvitella presidentin esittelyä ilman papereita. Esittelyt ovat kuitenkin vasta viimeinen vaihe pitkässä ketjussa, ja sitä edeltävät vaiheet varmasti voitaisiin hyvin nopeassa tahdissa tehdä paperittomiksi”, pääministeri uskoo.

Ahon mielestä tietotekniikka on pelastus valtionhallinnolle, jossa henkilökuntaa on pakko supistaa tehtäviä karsimatta.

”Tehokkuuden lisäämisen tärkein väline on tietotekniikka.”

Valtionhallinto on Ahon mukaan myös kulttuurinsa puolesta valmis tietotekniikan laajempaan läpimurtoon.

”Hallinnon traditio on tietysti aina hieman konservatiivinen, ja kestää aikansa ennen kuin uudet toimintatavat saavuttavat kaikkien hyväksynnän.”

Epäilijöitä riitti pitkään silloinkin, kun eduskunnan tietojärjestelmää luotiin. Lopulta kaikki kuitenkin vakuutuivat järjestelmän tarpeellisuudesta.

”Nyt tuskin kukaan olisi valmis luopumaan järjestelmästä”, Esko Aho arvelee.

Tietotekniikka tehostaa pääministerinkin työtä

Pääministeri Esko Ahon työhuoneen pöytäkymää valtioneuvoston linnassa leimaavat muutama vankka pino paperia ja mikro. Asiakirjapinot vaihtuvat päivittäin kiivaassa tahdissa. Vähintään yhtä kiivaasti vilistävät kilotavut Ahon mikrossa, joka on yksi neljästä hänen käytössään olevasta henkilökohtaisesta tietokoneesta.

Pääministeri Aholla, kuten noin 2 200 muullakin valtioneuvostossa työskentelevällä, on tietokoneestaan yhteys Vaspoon, valtioneuvoston sähköpostiin. Vaspon kautta valtioneuvostolaiset voivat lähettää viestejä ja asiakirjoja sekä seurata ilmoitustauluja.

Aho pitää Vaspoa hyvänä ja näppäränä viestintäkanavana, vaikka hän itse ei kiireisen työnsä vuoksi juurikaan ehdi sitä käyttää.

”Hallituksen työ on luonteeltaan sellaista, että siinä sähköpostijärjestelmä ei ole kovin hyödyllinen”, hän arvioi.

”Sähköpostijärjestelmän edut tulevat kyllä ilman muuta näkyviin virkamieskunnan työssä. Ha-

luan kannattaa Vaspoa, sillä näen että se tehokkaasti käytettynä tehostaa hallintoa merkittävästi”, Aho sanoo. Tammikuussa hän lähetti silloin yksivuotiaan Vaspon kaikille käyttäjille sanoman, jossa rohkaisi valtioneuvostolaisia aiempaa ahkerammin hyödyntämään sähköpostia. Tuolloin aktiivikäyttäjiä oli hieman yli 700, mutta heidän määränsä kasvaa 50:llä joka kuukausi.

Eduskunnassa ollessaan Aho käytti itsekään sähköpostia, vaikka politiikka oli kiireistä jo tuolloin.

”Sähköposti vaatii päivittäistä koneen lähellä oloa, mikä kansanedustajallekaan ei ollut aina mahdollista. Usein tuli viikkojenkin poissaoloja.”

Riitta Malve